

Reflection on the emotional power of architecture.

May 2022
Tom Jaring

Explore Lab Graduation studio 2021-2022
Elise van Dooren, Peter Koorstra & Matthijs Klooster
Faculty of Architecture and the Built Environment, Delft University of Technology

In dit document zal ik reflecteren op het laatste jaar van de Master Architecture, Urbanism and Building Sciences aan de Technische Universiteit Delft.

De reflectie start met de uitleg over mijn fascinatie. Hierna wordt de verbinding tussen onderzoek en ontwerp besproken. Vervolgens wordt de relatie van de afstudeerstudio en het onderwerp uitgelegd. En om af te sluiten het maatschappelijk belang van dit afstudeerproject.

Een project en de fascinatie

De fascinatie voor een multi sensorisch ontwerp is daadwerkelijk in 2017 begonnen tijdens het schrijven van een eerste paper in de bachelor bouwkunde. Of misschien heeft dit altijd al in mij gezeten. Ik denk dat ik de wereld een beetje anders bekijk dan de standaard. Letterlijk en figuurlijk. Vanaf een andere ooghoogte, dit zorgt er voor dat alles wat er om je heen gebeurt je op een andere manier ervaart.

Aan het einde van de bachelor heb ik er voor gekozen om de minor in te vullen met een stage. De studio waar ik dit heb mogen uitvoeren was bezig met een project waarbij de welvaart van de werknemers als focus punt van het ontwerp was. Hieraan heb ik mogen meewerken. Dit was weer een moment waar ik mocht proeven wat de beleving in Architectuur is. Dit heeft er voor gezorgd dat elk volgende ontwerp opgave voorzien was van een ontwerp keuze die te maken had met de beleving in het achterhoofd. Een creatie van een eigen signatuur is ontstaan.

Het laatste jaar van de master is onderverdeeld in twee semesters. Dit is het moment waar alle theorie en kennis van de vorige jaren wordt ingezet om tot een ontwerp te komen.

De eerste periode van twintig weken bestond uit het uitvoeren van een onderzoek en het tweede semester het realiseren van een ontwerp met het onderzoek als basis.

Het thema was voorafgaand van de studio duidelijk. Ik wilde kijken naar de relatie tussen de mens en architectuur die door de zintuigen wordt overgebracht. Maar wát zou mogelijk zijn om te realiseren met dit thema? Door het lezen van relevante literatuur en in gesprek te zijn gegaan met medestudenten en docenten beseftte ik dat een belangrijk aspect in de architectuur het gebruik van verschillende materialen is. Dit is een punt geweest wat heeft geleid tot de eerste aanzet van een onderzoeksvraag en kon ik een concept onderzoek gaan opstellen.

Tijdens het opstellen van dit concept kwam ik al snel op het idee dat ik een memorial voor de tweede wereld oorlog wilde ontwerpen omdat dit een plek is wat ingezet wordt om iemand of een gebeurtenis te herdenken. Deze gedachte over het verleden moet kunnen worden overbracht door objecten of ruimtes.

Door deze mindset ben ik afgedwaald naar variabelen die niet meer in lijn lagen met het onderzoek. Ik wilde graag weten wat een gedenkteken kenmerkt en hoe andere architecten dit in het verleden hebben vormgegeven. Dit heeft geresulteerd dat het graduation plan te breed was opgesteld. Een gevoel van achterstand tijdens het afstuderen is geen fijne ervaring. Hierdoor blokkeer ik op sommige momenten en is het lastig om licht aan het einde van de tunnel te zien.

Uiteindelijk is er afgeweken van dit plan omdat de onderzoeksmentor samen met mij heeft gekeken naar de situatie en dat dit een te grote aanpak zou worden. De essentie waarom ik de Explore Lab studio heb gekozen is hierdoor terug gekomen en zorgde er voor dat ik een concept kon opstellen. Er is gekozen de affiniteit voor de periode van de tweede wereld oorlog met een fascinatie voor de beleving van wat er om ons heen gebeurt en de invloed hiervan met elkaar te combineren. Wat ik hiervan heb geleerd is dat het belangrijk is om iets goed in te bakenen om de essentie van wat je wil gaan doen te achterhalen.

De relationship between research and design is bij dit afstudeerproject van groot belang. Het onderzoek achterhaald de aspecten die er voor zorgen hoe architectuur wordt beleefd. Deze resultaten worden daarna ingezet om tot een ontwerp te komen.

Voor het onderzoek is er gekeken naar de belevenis van Architectuur. Design wordt niet beleefd door alleen het oog maar ook door de andere zintuigen. De vraag die ik wilde beantwoorden is hoe de materiële en immateriële wereld worden beleefd door de mens.

Dit verschilt per individu. Dit was de eerste hypothese op de vraag “Is dit voor iedereen gelijk?”. Er is daarom gekozen om meerdere personen te interviewen en vragen te stellen tijdens het beleven van verschillende materialen, exterieurs en interieurs. Deze gesprekken hebben mij van informatie voorzien over hoe architectuur ervaren wordt door negen verschillende mensen. Deze resultaten zijn de basis geweest voor het ontwerp. Drie verschillende categorieën zijn er gecreëerd. Deze categorieën hebben betrekking op de geschiedenis of geest van een omgeving, dit wordt de geschiedenis genoemd, de materiaaleigenschappen en de associatie met de natuur. Uiteindelijk is er een overkoepelende variabele gevonden. Dit heeft te maken met de context. De beleving vindt plaats door de analyse van een gebruiker van een object of ruimte.

Het ontwerp voor Mulberry “D” is tot stand gekomen met deze categorieën in het hoofd.

The graduation studio and research method

De gekozen studio is een afstudeer omgeving waarbij je als afstudeerder alle variabelen zelf bepaald. Het onderzoek, de context en de opgave. Dit heeft er voor mij gezorgd dat ik de eerste periode als lastig heb ervaren. Ik was in bezit van een onderzoeksdomein en een idee wat de functie van het gebouw zou moeten worden. Maar een stramien was een onbekende. Op dit moment was ik de onderzoeker, de opdrachtgever en de ontwerper. Hierdoor waren er soms geen handvatten beschikbaar om verder in het ontwerp proces te komen. Dit is voornamelijk in het beginstadium van het ontwerp een extra opgave geweest. Op advies van de hoofdmentor is er gekeken naar de plek en de historie hiervan om elementen te abstraheren en in te zetten als vorm of ruimte.

Dit was deels een juiste keuze. Hierdoor heb ik belangrijke punten van de plek en de geschiedenis. Maar een ontwerp was er nog niet. Het onderwerp gaat over de beleving. De essentie was weer nodig waarom ik hiervoor gekozen heb. Daarom heb besloten om mij voortdurend te verplaatsen in de uiteindelijke bezoeker tijdens het design proces. Vaak heb ik mij ingebeeld hoe het zal zijn als ik op een bepaald punt zou staan in het ontwerp. Dit heeft voor interessante momenten gezorgd. Een opmerking van de hoofdmentor was dan ook “het zit allemaal in je hoofd nu op papier”. Van dit moment is er een ontwerp ontstaan door gebruik te maken van elementen uit de locatie en de wens voor wat er op deze plek moest worden beleefd. Wetenschap over de zintuigen en de mens zijn gecombineerd en hebben er voor gezorgd dat een ontwerp mogelijk was. Dit heeft er ook voor gezorgd dat ik een relevant onderzoek heb gebruikt om tot een ontwerp te komen. Voorheen zijn het bepaalde gegevens die werden gegeven over bijvoorbeeld het programma van eisen een leidende draad geweest in mijn ontwerpproces. Bij een volgende ontwerp opgave zou ik de methode van onderzoek tot een ontwerp willen hergebruiken omdat hierdoor de essentie waarom iets wordt gekozen beter naar voren komt.

Mulberry “D” and the wider social, professional and scientific framework

Mulberry “D” is onder andere vervaardigd om drie redenen. Deze punten kunnen in het vervolg voor verder onderzoek gebruikt worden. Als eerste de beleving van architectuur. Een aspect wat een relevant onderwerp zou kunnen zijn of al is. Volgens een onderzoek van Well bevinden mensen 90% van de tijd door in een gebouw. De gemoedstoestand wordt beïnvloed door de omgeving waar iemand zich bevindt. Uit het onderzoek die vooraf uitgevoerd is, is gebleken dat associaties mensen terug kan brengen naar een ervaring vanuit het verleden. Het aanraken of het zien van materialen roept bepaalde emoties op. Er wordt endorfine geproduceerd als mensen blij zijn. Dit onderzoek kan gebruikt worden voor ruimtes zoals ziekenhuizen en scholen.

De kliffen van Etretat zijn een emblematische plaats van Normandië en Seine-Maritime. Door hun faam en internationale bekendheid komen zij in aanmerking voor opname in de lijst van Grote Bezienswaardigheden van Frankrijk. Het behoud van het natuurlijke, culturele en landschappelijke erfgoed van het gebied moet worden geborgen. Het is de bedoeling te zorgen voor een kwaliteitsvol onthaal van het publiek, met respect voor de locatie en voor de culturele en economische ontwikkeling van het gebied. (Atelier vert latitude, 2014). Op dit moment wordt de plaats Etretat zelf en de kliffen aan de West zijde voornamelijk bezocht vanwege de golfbaan en de iconische bogen die de kliffen vormen (Figuur 1). Het doel is om de bezoeker uit te nodigen om de Oost kant ook te bezoeken om verscholen paden en de natuur te laten ontdekken. Ik heb deze paden gelopen.

Hierdoor is dan ook de locatie uitgezocht om Mulberry “D” te ontwerpen. Deze landschappelijke identiteit geeft het gebied zijn persoonlijkheid en stelt de bezoeker die de plek kan ontdekken in staat zich onder te dompelen in de geest van de plaats.

Derouard, H., (onbekend). Falaises d'Étretat : spectacle au grand air. Website bezocht op 10 mei 2022.

In 2020 was het 75 jaar geleden dat Europa bevrijd werd van de tweede wereld oorlog. Voor diegene die deze oorlog hebben meegemaakt is dit een verschrikkelijke ervaring geweest. Op dit moment zijn er nog maar weinig mensen onder ons die hierbij aanwezig zijn geweest. De verhalen worden van generatie op generatie doorgegeven maar deze zullen op een gegeven moment minder van feiten zijn voorzien waardoor de sterkte af zwakt. Echter hebben de aanwezige voor “onze” vrijheid gevochten. Er zijn op meerdere plaatsen gedenktekens, musea en andere objecten te vinden die een relatie hebben met de tweede wereld oorlog. Maar deze bevatten allemaal historische elementen en zijn hiervan afgeleid.

Mulberry “D” is voornamelijk met de beleving van een omgeving in gedachten ontworpen. Het is de bedoeling dat dit een plek wordt waarbij terug kan worden gekeken op de oorlog en waar de mogelijkheid is om mensen te eren en te herdenken.

Van vandaag is het de bedoeling om voor dit project op verschillende punten de diepte in te duiken. Ik heb het hier voornamelijk over de beleving. Het project is op dit moment te ervaren doormiddel van tweedimensionaal materiaal en een landschapsmaquette. De aanraking van het gebouw mist in mijn opinie. Het doel is om fysiek materiaal zoals een maquette waarbij het mogelijk is om objecten aan te raken te produceren. De gebouwen op het maaiveld zijn nog in concept face vanwege de focus en de uitwerking van Mulberry “D”. Ik wil naar de materialiteit en de samenhang van onder en bovenwater nog versterken. Deze twee punten zullen er voor zorgen dat dit plan nog beter te ervaren zal zijn door de bezoeker.

Literatuurlijst

Atelier vert latitude. (2014). Révéler le sens du paysage. <http://vertlatitude.fr/project/operation-grand-site-des-falaises-detretat/>